

Секція 20
ПРАВОВА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАВА

УДК 316.6(477)

А. І. Паньков,
канд. філол. наук, професор ОНЮА

МЕНТАЛЬНА УКРАЇНІЗАЦІЯ

І чужому паучайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Т. Шевченко

В Україні традиційно безплатна трудова послуга старій чи хворій людині, вдові чи сиротам вважається нормою всупереч людським відносинам в інших країнах, де безплатні трудові послуги взагалі вважаються дивиною поведінки людини. І ми здавна, до розвалу СРСР, раділи товарищкості, коли спільно ремонтували квартиру, «колгоспом» чи точніше громадою будували будинок, тому одержали не цивілізаційне, а по-суті культурне визначення — громадяни. Це поняття містить константу національного характеру — доброзичливість, безкорисливість, їдке висміювання зажерливості, а разом з тим ще згадаємо, що сміялися із надмірної тяги чи любови до грошей. Більше того, ми під чесне слово могли позичити гроші і завжди вчасно повернути, а коли хтось затримувався із поверненням, то згадувалися давніші часи, пов'язані із шляхетським чи купецьким словом честі. Однак сьогодні кордони змістилися з межі держави і пройшли через наше суспільство, з'явилися так звані «нові українці», які ігнорують усі морально-етичні норми, що виробило людство, і закони, які схвалила Верховна Рада. Паралельно протистояння вихлюпнулося на вулиці у політичні мітинги та вуличну боротьбу, як це мало місце 9 Травня 2003 р. у Львові, коли фронтовикам кулаками забороняли відзначати День Перемоги над гітлерівською Німеччиною, запитуючи, «Чия перемога?», маючи при цьому на увазі Москву. Але львівські борці зі Святом Перемоги відстали від «нових росіян» принаймні на вісім років. Московська «Независимая газета» 9 травня дрібним шрифтом, петітом, в одну шпальту привітала з Днем Перемоги тільки тих, «хто брав участь у війні радянського народу з фашистською Німеччиною». А ведучий телепередачі «Час Быка» дозволив собі надмірно засумніватися, чи була взагалі перемога у 45-му і чи не час 9 Травня називати не Днем Перемоги, а днем закінчення Другої світової війни. Ті, хто розвалював СРСР, вважали за головне у ювілейні дні Перемоги 1995 р. не дати російським дітям і онукам

фронтовиків усвідомити себе дітьми й онуками переможців, посіяти серед фронтовиків та їх потомків зневіру в ідею захисту Вітчизни. За таким сценарієм помічників Б. Єльцина святкували 50-річчя Великої Перемоги, коли головним героєм урочистостей, першим гостем був не радянський солдат, а американський президент, який взагалі як більшість американців називає Другу світову «невідомою війною».

Після того ювілейного Дня Перемоги багатолітній політкаторжанин, публіцист і поет В. Барладяну-Бирладник, коментуючи вступ Литви, Латвії і Естонії у НАТО, як негативний акт дій урядів колишніх братніх країн, на закид опонентів, що люди уже в Європі, а ми все ще озираємося на Москву, цілком слушно помітив, що ми і без Європи європейці, але не схожі на західноєвропейців, бо ми православні і саме за це на нас нападали хрестоносці, гітлерівці... Та й СРСР було зруйновано США та їх європейськими союзниками не на користь народів СРСР, а як слов'янсько-православно-ісламську країну, а Європі ми потрібні як надра, гарматне м'ясо, дешева робоча сила. «Боже, як збудлився Львів! — говорить відомий публіцист, який побував на святкуванні Дня Перемоги у Львові. — Люди забули, що тисячі львів'ян воювали в лавах Радянської Армії. Але найогидніша риса — нажива. Навіть для інтелігенції головне гроші. І будь-якою ціною!» Настав той час, коли байдуже усім до всього, крім грошей. Західний чи американський спосіб життя, від якого застерігала радянська ідеологія, широким фронтом вражає нашу країну. Але якщо це «збудлення» зі Львова перекинеться у Східну Україну, то на нас чекають ще суворіші випробування, ніж ті, що за наростаючою прогресією ми зазнали у роки перебудови та незалежності. Адже і в роки перебудови і після 24 серпня 1991 р. саме Львів не лише задавав тон у протистоянні з радянською системою, але й був промотором руйнівних реформ, а також проамериканської політики Києва з усіма її негативними наслідками для України. Ми цим не збираємося ображати мешканців Львова і населення Західної України: слід віддати належне збереженню волелюбного начала, згадаймо, що після поразки визвольних змагань 1917–1921 рр. львів'яни тримали перед у боротьбі за незалежність. Тому зупинимося на витоках «збудлення», щоб застерегти від його розповсюдження.

Щодо намагання пересічних львів'ян та і не львів'ян, а взагалі «нових українців» мати гроші за будь-яку ціну, то цей феномен легко пояснити посиленнями на сучасного французького дослідника психології має Г. Московичі, який пише: «Гроші — батьківщина безбатченків... якщо тенденція транспортувати гроші перетворюється на їхню власну мету, вкорінюється у суспільстві, необхідно припустити, що якась особлива соціальна категорія більше ніж інші, здатна її реалізувати... перед усім ця категорія повинна перебувати на деякій дистанції щодо цінностей і благ колективу, виявляти байдужість до його долі. Далі, їй має бути відміряно час, і вона мусить жити під загрозою постійного ультиматуму... усюди існують іногородці, єретики... люди, вилучені з суспільства через небезпеку, яку вони становлять для суспільства, коли не для всього людського роду... ніяка інша роль не дозволяє їм існувати і навіть набувати деяку

могутність. Лише гроші можуть дати це, і вони хапаються за них як за рятувальне коло» [1].

І саме заради грошей у роки перебудови та незалежності вирубалися, як і в добу панування австрійського капіталу (варто згадати новелу О. Кобилянської «Битва», де відтворено страждання і загибель віковічних реліктових українських лісів на початку ХХ ст.) карпатські ліси, що призвело до небачених зсувів ґрунтів і зубожіння більшості населення Карпат. Було б не так гірко, коли б зростав добробут народу, але, на жаль, виникає питання «Хто винен?», адже гроші від продажу деревини опинилися на закордонних рахунках: для безбатченків батьківщина там, де рахунки. Але ці безбатченки виховані компартійною ідеологією замішаною на західних правах людини, що по суті відривало людину від етнографічного середовища і простору, а також від традиційного громадянства. Адже справжнє громадянське суспільство... становить собою мобілізовану територіальну громаду (поліс), що разом вирішує усі проблеми, які виникають на місцях» [2]. На жаль, наші громади втратили первісну основу, яка включає таке поняття, яке окреслене звичайним українським словом — *хазяїн*, якому протипоказані байдужість і розслабленість. Він не прийме те, що вважає за норму сучасна західна і пострадянська людина. А це, в першу чергу, байдужість. По-друге, — можливість загубитися у натовпі, виступати непізнаним і не покликаним, тобто, знову ж таки бути байдужим. Тому ми не знаємо, хто вирубав і вирубує карпатські ліси, оскільки оточуюче населення не демократичне. Адже демократично організовані громади, що вимагають перманентної громадянської участі у тій чи іншій суспільній чи міжнародній справі, виключають безвідповідальну анонімність: тут усі знають, хто за що відповідає у дану мить і на даному місці. Сучасний Захід і під його впливом постсоціалістичний простір найбільше страждають від кочовиків-безбатченків, які не мають ніяких «місцевих зобов'язань». На Заході безгромадянська поведінка кочовиків-безбатченків пояснюється глобалізмом, а в Україні, Т. Шевченко б сказав «на Україні милій» — простуванням до передового Заходу, тобто вестернізацією, без якої неможливо стати частиною об'єднаної та ситої Європи, а відтак і глобального світу. Попередні зустрічі М. Горбачова віч-на-віч із Дж. Бушем, М. Тетчер, Ф. Мітераном, Г. Кодем тощо, зустрічі лідерів багатой сімки чи вісімки подалі від антиглобалістів є яскравим свідченням безгромадянськості сильних цього світу, свідомого ігнорування суверенітету народів відповідних держав і, насамперед, західного світу. При цьому все це кваліфікується як найвищий щабель демократії у колах політиків та залежних ЗМІ.

Коли Господь Бог вдруге у ХХ ст. подарував Україні незалежність, проти справжнього суверенітету працювало декілька загальносвітових і внутрішніх факторів.

У результаті так званої ідеологічної боротьби 60–80-х рр. західними ЗМІ народам соціалістичного табору було прищеплено, що соціалізм-комунізм є суто московський, а відтак і російський витвір. Але ідеї Леніна — ідеї «Комуністичного маніфесту» К. Маркса, тобто європейські. А це є доказом того, що крах радянського соціалізму-тоталітаризму — не перемога Заходу, а навпаки,

криза європеїзму — кінець того засобу уніфікації та організації світу, який свого часу винайшла Європа. І «вона з кон'юнктурних політичних міркувань «не впізнає» у радянській людині власної дитини. Чи не час зрозуміти, що сплав, яким зміцнювався багатонаціональний Радянський Союз — просвітницький, винайдений на Заході, і називається він єдиною політичною нацією» [3]. Та й «Більшовицька революція — це точна копія Французької. Розстріли ув'язнених у Петрограді й Москві — копія подій у Парижі. Скидування людей у Чорне море дуже схоже на масове утоплення людей в ріках Рона і Луара. Гасла проти буржуазії, куркулів, священників — ті ж самі, які висунув Робесп'єр» [4]. В. Ленін розпочав свою діяльність в ім'я побудови «Всесвітньої Радянської Федеративної Республіки» [5]. Своє визначення комунізму подав Генрі Аллан у книзі «Ніхто не посміє назвати це конспірацією»: «Це не рух пригноблених мас, а рух, який маніпулюється й використовується мільйонерами, які борються за владу, що дозволить їм контролювати увесь світ» [6]. І далі: «Міжнародні банки контролюють світову економіку, фінанси, торгівлю. Вони створили соціалістичні СРСР, Китай та інші країни — власних сателітів» [7]. Усе це означає, що «Всесвітня Радянська Федерація» і сучасний ліберальний глобалізм — два боки однієї західної медалі.

Особливий драматизм положення пострадянської України полягає у тому, що хвиля нової вестернізації накрила її якраз у ту мить, коли західні «риночники» знайшли, що вигідніше не виробляти товари, а «крутити» гроші. Виникла нова форма експлуатації, про яку у XIX — першій половині XX ст. не знали: експлуатація народів інтернаціональним фіктивним капіталом, що повністю відірваний від сфери виробництва. Такий капітал принципово не задовольняється 5–7% традиційного прибутку, він претендує на 100% прибутку. Але такий прибуток у принципі неможливо одержати у межах виробничої економіки. Тому здійснюється безмежна дискредитація виробництва: сміливі та енергійні залишають виробництво як презирливу справу ізгоїв, що віджили своє.

Україні як і світу загрожує переворот, що повертає у рабовласницьку добу у її найгіршому варіанті. Виробничники фінансових фікцій разом з ділками тіньової економіки, що одержують прибуток, який у тисячу разів перевищує традиційний, підприємницький, почувають себе господарями світу цього — новою рабовласницькою аристократією. Вони оперативно підкоряють собі тих, хто ще пов'язаний з різними формами виробничої економіки, і жиріють. Тіньова і фіктивна економіка вирощують «расу панів», що одержують у процесі шахрайських ініціатив у сотні разів більше, ніж нормальні виробничники за довгі роки. Він втрачає свій масово-демократичний характер, стає монополією багатих і надбагатих. Обслуговуючи 10 «нових українців», господар ресторану одержує набагато більше, ніж одержав би обслуговуючи декілька сотень звичайних клієнтів. Безперервно посилюється тенденція переходу від ринкової економіки, що обслуговує масового споживача, до економіки, що обслуговує VIP. Долею останніх стають натуральне господарство та інші форми доринкової архаїки.

Ця паралельна економіка діє розглібно, вона підриває цивілізовані форми поведінки та цивілізовану інфраструктуру як таку. «Економічна людина», у якої

повністю вичерпалися морально-релігійні джерела активності, знайшла у сфері фіктивного капіталу адекватний собі світ: прибуток за межами виробництва, багатство за межами старанності та щирості. Парадокс цієї економічної людини полягає у тому, що вона повертає нас в доекономічну перерозподільчу архаїку або «збидленість». Слід зазначити, що у першу чергу Львів як столиця Західної України ще до розвалу СРСР постійно мав і має справу з агентами глобалізму, які виступають репрезентаторами колишніх соціальних і національних спільнот (ОУНр, ОУНм, ОУНз) заради організації «глобальної людиноподібної істоти». Ключовим поняттям, що пояснює і мотивацію руйнаторів, і механізми руйнування, стали поняття української діаспори, для більшості якої історичною батьківщиною є Галичина. Аби переконатися у цьому треба лише співставити програмові постанови ООН революційної до загибелі С. Бандери хоча б із тим, що сповідує КУН «продовжувача справи» С. Бандери Слави Стецько.

С. Бандера сповідував національний кооперативний соціалізм, а КУН ліберальний соціал-дарвінізм глобалістів [8]. Адже самосвідомість діаспори співпадає із глобалістською свідомістю «громадянина світу». У своїх радикальних варіантах це, безперечно, найбільш руйнівний тип самосвідомості, що несумісний з якими б то не було формами стійкої громадянської прив'язаності, обов'язків і шани. Це яскраво продемонстрували 9 Травня львівські псевдопатріоти, коли перешкоджали фронтовикам святкувати День Перемоги. Ця акція спрямована як проти Східної України, так і Західної, населення яких у боях із нацистською Німеччиною втратило понад 18 млн людей. А це більше двох третин з того, що втратив СРСР. Вимагаючи від Верховної Ради скасування свята «День Перемоги», святотатці, виступаючи проти східноукраїнської більшості від імені західноукраїнської жменьки, поставили себе в один ряд з тими, хто, ігноруючи волю ООН в ім'я загарбання 12% світових запасів нафти знищив Ірак, тобто перекреслили свою демократичність.

Знищення Іраку заради 12% світових запасів нафти, як і нищення постсоціалістичних країн і зокрема України — результат хижацького ставлення так званих розвинутих країн Заходу до природи, що в решті-решт призвело до того, що енергоресурси вичерпуються, а 65% світової сировини зберігається у надрах України, Росії та Казахстану. Аби заволодіти ними, розвалу СРСР недостатньо. Для цього треба денационалізувати населення, позбавити його власності, а відтак і обезлюднити етнічні простори. До того ж створюється маніпулятивне або інформаційне суспільство, де сфера комунікацій, що виникає внаслідок переростання інформаційних на політичні технології, внаслідок їх застосування, призводить до того, що більша частина населення абсолютно не усвідомлює стану «реального розподілу влади й контролю у даному суспільстві» (Лайон).

У I пол. XX ст. Захід виступив із сумнівною сепаратистською ініціативою. В хід було запущено такі версії, як «конфлікт цивілізацій», «золотий мільярд людства» — населення багатой сімки і т. д. В основі цих ревізій християнського (православно-католицького) універсалізму покладено усвідомлення «меж зростання». Раптово віднайдена обмеженість прогресу — усвідомлення того,

що дарів не вистачить на усіх, спровокувало новітній західний сепаратизм. Його проявом стала концепція «золотого мільярда», до складу якого, всупереч твердженню Дм. Табачника, українці разом з народами, які не живуть у країнах багатой сімки, не потраплять. Адже теорія «золотого мільярда» проголошує, що в багате постіндустріальне суспільство всьому людству не судилося увійти, а лише його обраній «золотій» меншості, якій вдалося прорватися в технотронний рай до того як екологічний капкан спрацював. Для винищення чорних у Африці в лабораторіях американського Форт-Фідріха було виведено вірус СНІДу [9]. Сьогодні Китай переживає небачений розквіт економіки, що є загрозою для США та «золотого мільярда». Епідемія нетипової пневмонії загрожує у першу чергу Китаю при тому, що «останнім часом з'являються повідомлення про можливість створення етнічної епідеміологічної зброї, що знищує представників певних народів на підставі використання характерних ділянок геному» [10].

В Україні після проголошення незалежності смертність у геометричній прогресії перевищує народжуваність. У 2002 р. вперше після 1932 р. був небачений врожай хліба. Але до 1 січня 2003 р. кочовики-безбатченки вивезли його за кордон, аби поповнити свої закордонні рахунки. Тогорічна зима звела урожай 2003 р. майже до нуля. Це призвело до того, що підвищилися ціни на хліб і цукор та інші сільгоспродукти. Світові ціни на енергоносії при мізерній українській зарплатні призводять до підвищення смертності: голодний організм беззахисний перед епідеміями. А організатори епідемій там, куди тягнуть Україну демократи, — на Заході.

Заперечуючи соціалізм-комунізм як виплодок Москви, так звані демократи ставляться щодо приреченої на смерть більшості точнісінько так, як і європейцятори-більшовики.

Спочатку, коли зникли надії на світову пролетарську революцію, більшовики почували себе в Росії «п'ятою колоною» пролетарського Заходу, потім «п'ятою колоною» соціалізму у селянській країні.

Непролетарська більшість бажала мати землю у трудовому користуванні і працювати на ній самостійно, по-господарському. А жерці високого європейського вчення вважали це гріховною банальністю людей, що виховані «проклятим минулим», яке треба вирвати з корінням.

До 1917 р. і під час непу в Україні розвивався кооперативний соціалізм [11]. У 1929 р. більшовики за програмою Троцького уся соціалістично-кооперативну власність оголосили загальнонародною чи державною. Після 24 серпня 1991 р. пограбування більшовиками народу було узаконене створенням Фонду держмайна аби за вказівкою МВФ продати «держмайно» тим, хто має гроші. Про більшість, якій належало це майно, за вказівкою МВФ, не згадали. А це означає, що як і запрошені у IX ст. варяги, Україною сьогодні керують іноземці. «Занадто довго, — пише історик С. Т. Кульчицький, — українці були недержавною нацією, через що відбулося багато національних і особистісних трагедій. Пристосування до чужої держави з метою вижити формує характер пристосованця» [12], тобто синдром покликання варягів і рабського послуху їм триває

і в демократичній ніби-то Україні. Адже як і більшовики, демократи приватизували за вказівкою МВФ і саму демократію. Що це саме так, неважко довести.

20 січня 1920 р. в англійській «Таймс» були оприлюднені слова В. Леніна іспанським соціалістам: «Ми ніколи не говорили про свободу. Ми встановлюємо диктатуру пролетаріату в ім'я меншості, бо селянство — не пролетаріат, і ще не з нами. Ми будемо здійснювати диктатуру над ним доти, доки воно не підкориться».

У 1999 р. на посаду Президента України претендував кадровий кадебіст Є. Марчук. А відомо, що у результаті приватизації на пострадянському просторі у 1992 р. біля 65% всієї колишньої державної власності «одержали глобалісти зі спецслужб» [13]. Заявляючи про свою підтримку на посаду президента Є. Марчука, колишній дисидент і в'язень КДБ Л. Лук'яненко заявив про селян: «Нині частина нації, її передова частина, розуміє, що потрібні не колгоспи, а якісь приватні фермерства чи господарства. Цим ідеям колгоспники чинять шалений спротив, як 30–40 років тому чинили спротив колгоспам. Хто має рацію? Більшість чи меншість? Ясна річ, меншість! Чому? Тому що ця більшість завжди менш розвинута інтелектуально... Ніколи народ не має рації. Рацію має керівна частина народу» [14]. Саме завдяки таким і подібним догматам Л. Грач у 2002 р. зареєстрував у Верховній Раді законопроект про внесення змін у Конституцію України, що передбачає надання російській мові статусу офіційної. Цей крок Л. Грача підтримали 164 народні депутати [15]. Меншість депутатського корпусу. Але, за Л. Лук'яненком саме вона «має рацію». І представник цієї меншості через рік після свого подання законопроекту гудив більшість Верховної Ради за зволікання прийняття законопроекту [16].

Ю. Липа, спираючись на численні дослідження, пояснив, що від Трипілля українці як солідаристи тяжіють до «кооперативної співпраці», але у 1929 р. більшовики перетворили на колгоспи та радгоспи численні «сільськогосподарські товариства, машинні товариства, товариства спільного оброблення землі тощо» [17]. Селяни не бажали йти з колгоспів на приватні ферми та господарства, бо підсвідомо бажали повернення кооперативного соціалізму. Але своїми словами про селян Л. Лук'яненко, однокурсник М. Горбачова, довів, що він, як і ті, хто з ним, як і більшовик-європеїзатор В. Ленін, «свободу більшості не обіцяли». Щодо якихось «приватних фермерств чи господарств», то в Америці й Канаді такими господарствами бавляться ті, хто має прибутки з іншої праці.

Після того, як М. Горбачов заговорив про ферми, великий банкір зі штату Айова Дж. Крістал здивовано заявив: «Що ж це діється? У нас сільські господарства кооперуються, зростають, а вам пропонують розбити їх на друзки» [18]. Але перебуваючи послом України в Канаді, Л. Лук'яненко якщо і відвідував ферми, то такі, якими користуються як дачами. І по-більшовицьки, від імені меншості сприяв розвалу сільського господарства тому, що він прибічник вестернізації України за будь-яку ціну, тобто діє у душі тих, хто покликав у Русь-Україну варягів. А ця соціал-дарвіністична вестернізація чи не обернеться для нас ще більшим лихом ніж більшовицька: в Іраку знаходиться обмежений контингент українських військових, які понесли перші серйозні втрати,

не виключено направлення нових контингентів військових, бо за це одержують гроші від американців, точніше від МВФ.

Який же вихід?

Українізація зовнішньої і внутрішньої політики! А це повернення до кооперативного соціалізму у промисловості і сільському господарстві. Ст. 13 Конституції України проголошує український народ власником землі, її надр, того, що є в ній і на ній. До знищення кооперативного соціалізму кожний український селянин мав у трудовому користуванні два гектари землі. А це заперечує те паювання землі на приватну власність, яке нещодавно відбулося в Україні. Ми маємо терміново повернутися до статус-кво 1921–1929 рр. — кожний селянин повинен одержати у трудове користування 2 гектари землі. Решта землі — загальнонародний фонд, що надаватиметься в оренду кооперативам чи окремим селянам.

До такого паювання треба вдатися і в промисловості тощо.

Щодо українізації зовнішньої політики, то слід було б повернутися на шлях «із варяг у греки» — Північ — Південь: саме на цьому шляху ринки збуту наших товарів, освіти і енергоносії. За Ст. Рудницьким і Ю. Липою, Україна не Європа і не Азія, а поміст між Європою і Азією [19]. Але не слід забувати, що за роки радянської влади економіка України була наглухо прив'язаною до Росії й радянської Азії. За 12 років незалежності ми не змогли прив'язати економіку до Європи чи Америки. А штучно обірвані зв'язки з інфраструктурою колишнього СРСР призвели до збитків, на відшкодування яких піде не одне десятиліття. Не треба лякати Росією і не треба боятися Росії: вона нездатна навіть проковтнути Біларусь! А в Україні немає друзів і ворогів, але є і будуть національні інтереси. Починаючи від Володимира Великого й закінчуючи В. Ющенком, які слухаються Візантію чи США, ми переконалися, що вестернізація веде до загибелі, а національні інтереси, тобто українізація кожного державно-політичного, економічного, культурного кроку, — запорука добробуту, демографічного зростання й національної безпеки. Без цього нас не стане! Залишаться тільки варяги та зваряжені!

Література

1. Московичи Г. Машина, творящая богов. — М., 1998. — С. 413.
2. Папарин А. Искушение глобализмом. — М., 2002. — С. 26.
3. Философия истории: Учеб. пособие / Под ред. Папарина. — М.: Гардарики, 2001. — С. 20.
4. Пиколов П. Всемирная конспирация: Реферат. изложение. — О.: Варнапт, 1994. — С. 160.
5. Ленин В. И. ПСС. — Т. 45. — С. 353.
6. Цит. за: Пиколов П. Вказ. праця. — С. 162.
7. Там само. — С. 7.
8. Барладяну-Бирладник В. Українська національна ідея й сучасність: Монографія / Під заг. ред. Голчарука. — О.: Астропринт, 1999. — С. 101–102.
9. Helth Freedman News. September 1987 // Patriot Review. 1987. — Vol. 2, № 9. — P. 1.
10. Лисичкин В., Шелепин Л. Глобальная империя зла. — М.: Форум, 2001. — С. 422.
11. Пігідо Ф. Україна під більшовицькою окупацією. — Мюнхен, 1956. — С. 103.
12. Кульчицкий Ст. Третий Переяслав // Зеркало недели. — 2003. — № 65 (430), 8 февр. — С. 21.
13. Папарин А. Там само. — С. 49.
14. Десп. — 1990. — 19 черв. — С. 6.

15. Кульчицкий Ст. Вказ. праця.
16. Грач Л. Языковой вопрос и стратегический выбор Украины // *Голос Украины*. — 2003. — № 109, 13 люта. — С. 6.
17. Липа Ю. Призначення України. — Н.У., 1953. — С. 268.
18. Салудкий А. Пророки и пороки. — М., 1990. — С. 68.
19. Рудницький С. Чому ми хочемо самостійної України? — Львів: Світ, 1994. — С. 201, 207, 208.

УДК 37.014.53

О. С. Цокур,
д-р пед. наук, професор ОНЮА
І. С. Муштяк,
старший викладач кафедри фізичного
виховання ПДПУ ім. К.Д. Ушинського

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вивчення публікацій, що відбивають діяльність ряду українських і російських жіночих організацій і суспільних фондів, свідчить про те, що процес розробки, утвердження і впровадження програм і проектів гендерної спрямованості, що стосується формування гендерно збалансованої політики, гендерного балансу у всіх сферах громадського життя, а також гендерно-неупередженого світогляду громадян СНД, проходив зовсім не просто, оскільки існуючі в суспільстві упередження відносно гендерних ідей були і зараз є дуже сильними і стійкими. Обумовлено це тим, що в українському суспільстві, як і 3–5 років тому, хоча і не так тотально, але дотепер ще існує явне упередження щодо ідеологічної заангажованості і протиприродності привнесення гендерних ідей у наукове обґрунтування реалій різних сфер українського суспільства. При цьому, нагадуючи про «берегинь», «козачину» і сімдесятиріччя «щасливого радянського життя», широко пропагується ідея, що нібито гендерний підхід і відповідний йому гендерний вимір соціокультурного й освітнього простору української сторони не відповідають його національній ментальності, моральним основам і історичній традиції.

Це відбувається, як відзначають фахівці в області формування гендерної культури студентської молоді (Т. Балакун, О. Кікінеджи, Л. Кобелянська, Л. Міщик, В. Сіткар і інші автори), у силу слабкої поінформованості населення з гендерними проблемами й апеляцією до незрозумілого для нашої наукової думки і масової свідомості громадян змісту терміна «гендер». Але його засвоєння поряд з іншими термінами іноземного походження, на погляд даних авторів, відбувається досить успішно, оскільки він використовується як офіційний і це не складає суті проблеми. А те, що нова ідеологія, що вибудовується на принципах гендерного паритету, вимагає відмовлення від багатьох стереотипів, що перешкоджають прогресивному розвитку суспільних відносин.